

Doeken, matten en zakken

Colette Sloots

CS Advies & Ondersteuning

In deze Geokunst start een serie interviews met markante personen uit de Geokunststoffenwereld. We trappen af met een portret van ing. Koos Mouw, erelid, mede oprichter en oud-voorzitter van de Nederlandse Geotextielorganisatie, van 1967 tot 1989 werkzaam bij Rijkswaterstaat, van 1989 tot 2004 bij KIWA. Een oude rot in het vak, die ondanks zijn vervroegde uitdiensttreding nog zeer begaan is met de ontwikkelingen in met name waterbouwprojecten en in het bijzonder de geokunststoffen die bij deze projecten een rol spelen.

MANUSJE VAN ALLES

Koos Mouw, 63 jaar, getrouwd met Gera, vader van twee zonen, grootvader van een kleinzoon, is geboren en getogen in Apeldoorn, maar voelt zich sinds jaar en dag als een vis in het water in het Deltagebied. Niet in het minst omdat hij daar zijn vrouw heeft leren kennen en zijn carrière startte bij de Deltadienst van Rijkswaterstaat; een apart onderdeel van Rijkswaterstaat dat in het leven was geroepen na de watersnoodramp in 1953.

Koos begon zijn carrière in 1967 bij de Deltadienst. "Als manusje van alles ben ik daar gestart, dat ging toen zo. Het was wat je nu een interne opleiding zou kunnen noemen. Geotextielen werden toen al op vrij grote schaal toegepast, al werden ze zo nog niet genoemd. Voor de 'doeken' moesten aankoopcontracten afgesloten worden, die ik mocht maken. Wat me direct opviel was dat er weinig aan specificaties in de aankoopcontracten stond. De 'doeken' moesten zwart zijn en een bepaalde zwaarte hebben en dat was het dan".

Wat later in zijn carrière, als één van de projectleiders bij de afsluiting van het Haringvliet, kreeg Koos te maken met zinkstukken. "In eerste instantie durfde men nog geen nylon of polypropeen toe te passen in permanente werken. In enkele zinkstukken is men voorzichtig begonnen met het verwerken van wat nylon. Onder de blokkendammen werden voor het eerst de poly-

↑ Foto Koos Mouw.

propeenmatten in de zogenaamde zoolstukken toegepast. Deze konden gecontroleerd afgezonken worden. Dat was een verbetering van dag en nacht vergeleken met de bekende beelden van de Zuiderzeewerken, waar je maar moest afwachten waar de zinkstukken terecht kwamen. Later bij de Oosterscheldewerken werd gebruik gemaakt van blokkenmatten. Weer een nieuwere ontwikkeling".

STRAATLENGTES VOOR

Nadat Koos zijn projectleiderschap bij de Haringvliet had afgerond, is hij gaan werken bij de afdeling Ontwikkeling Nieuwe Werkmethoden en Constructies. "Men wist ten tijde van het Haringvlietproject al dat er veel te weinig rijshout voorhanden was om al die zinkstukken te maken en men had last van paalworm. Al in het rapport van de Deltacommissie was geconclu-

deerd dat er niet op zo'n grote schaal meer mee gewerkt kon worden. Voor het Haringvlietproject werd nog rijshout uit Polen gehaald. Dus moest men op zoek naar alternatieven. Bij deze afdeling heb ik me bemoeid met het testen van allerlei constructies. In de Maas bij Lith, bijvoorbeeld, was een oude vistrap omgebouwd tot stroomgoot, wat ons de mogelijkheid gaf om op grote schaal proeven uit te voeren”.

De afdeling werd betrokken bij de Oosterscheldewerken. Koos ging in 1971 mee, heeft er in de loop der jaren diverse functies doorlopen en is er na een jaar of tien uiteindelijk hoofd geworden. Bij het doornemen van het verloop van zijn carrière komt, in verschillende anekdotes, de ontwikkeling van geokunststoffen voorbij. Prachtige verhalen, er zou makkelijk een Geokunst mee gevuld kunnen worden. Van de ontwikkeling van zakken voor bulkgoederen tot Geocontainers. Van de fabrikant van kokosmatten die de werkgelegenheid in zijn bedrijf verbeterde door 'matten' te gaan produceren. Een aannemer die is gecontracteerd omdat hij werkte met voor die tijd revolutionaire blokkenmatten. Koos: “In die tijd ging het hard met de ontwikkelingen en Nederland lag daarmee straatlengtes voor op de rest van de wereld. Een waterbouwkundig werk met de omvang van de Deltawerken werd door de rest van de wereld niet voor mogelijk gehouden. Er was belangstelling vanuit de hele wereld en wij Nederlanders waren maar al te graag bereid om op internationale congressen de ervaringen uit te dragen”.

STAMPVOLLE ZAAL

In 1977 is het initiatief genomen door de Fransen door in Parijs een eerste internationaal congres over geokunststoffen te houden. De tweede werd gehouden in Las Vegas, Verenigde Staten. Daar is besloten om een internationaal platform op te richten, de International Geosynthetic Society (IGS). Door de Nederlandse vertegenwoordigers is daar een hele sessie gewijd aan de Oosterscheldewerken en de daar gebruikte geokunststoffen, waarbij de zaal stampvol zat. Nu vanuit Nederland het voortouw werd genomen in deze ontwikkelingen wilde men dat graag zo houden. De daar aanwezige Nederlanders besloten dat zij een Nederlandse vereniging zouden oprichten die een platform moest worden voor kennisuitwisseling omtrent het verantwoord toepassen van Geokunststoffen in de civiele techniek.

Hoewel IGS het besluit eerder had genomen,

bleek het nogal wat voeten in de aarde te hebben voordat de vereniging daadwerkelijk was opgericht. In Nederland was dat wat sneller voor elkaar; in 1983 is de Nederlandse Geotextielorganisatie opgericht. Professor Koos van Harten werd de eerste voorzitter, Koos Mouw vice-voorzitter. Een jaar of twintig geleden heeft Koos het voorzitterschap overgenomen.

TROTS

Koos haalt herinneringen op aan een enerverende tijd: “Op een IGS congres in 1986 in Wenen hebben wij het boek ‘Geotextiles and Geomembranes’ uitgedeeld. Het schrijven daarvan was al eerder gestart, maar onder de vlag van NGO is het bij dit congres gepresenteerd. Met letterlijk de kofferbak vol keurig ingepakte boeken togen wij naar de Nederlandse Ambassade in Wenen waar het boek aan het IGS bestuur werd gepresenteerd. Wat eerder werd het eerste exemplaar aan de toenmalige minister Van Ardenne van Economisch Zaken overhandigd”. Koos toont trots één van de enkele overgebleven exemplaren, die met de jaren verhuisdoos in- en uit zijn gegaan.

Koos vertelt ook met gepaste trots over zijn tijd bij KIWA, waar hij tot 2004 gewerkt heeft. “Toen ik na een tijdje kon kiezen uit een managementfunctie of een pioniersfunctie heb ik voor de laatste gekozen. Ik heb er onder andere twee buitenlandse filialen opgezet. Eén in Duitsland en één in Italië. Tot mijn genoegen bestaan deze nog steeds. Het internationale beviel me wel; ik ben later ook nog contactpersoon geweest voor het Europese gebeuren in Brussel, daar hield ik me bezig met Europese regelgeving en het Bouwbesluit. KIWA had best wel concurrentie in het buitenland, maar omdat ze niet meer in overheidshanden was, kon KIWA veel slagvaardiger opereren op de Europese markt. Een goede positie waardoor ik veel leuke dingen heb kunnen doen”.

GERANIUMS VERSUS WANDELGANGEN

Al is Koos nu met de VUT, hij zit niet stil. Vanzelfsprekend brengt hij nu meer tijd met zijn vrouw door. Samen fietsen en wandelen zij graag. De techniek heeft hij nog niet losgelaten. Hij is nog steeds voorzitter van de Normcommissie van het NEN. Koos: “Hiervoor komen we één à twee keer per jaar bij elkaar om het voor of tegen van bepaalde Europese normen te bespreken”. Koos grijpt dit gespreksonderwerp aan om

enig ongenoegen te uiten over de hedendaagse regelgeving. “Er is wel veel veranderd op het gebied van milieuwetgeving, maar goed ook, al vind ik de regelgeving soms wat overdreven. Het duurt tegenwoordig zo ontzettend lang voordat je eindelijk, bijvoorbeeld een nieuwe snelweg, kunt gaan bouwen. Als er in de tijd van de Deltawerken zoveel regelgeving was geweest, waren de Deltawerken nu nog niet gereed geweest. Ik moet erkennen dat we toen misschien wat al te voortvarend bezig waren, daar is er weinig rekening gehouden met mogelijke milieuconsequenties. Nu beleven we weer het andere uiterste”.

We komen weer terug op de goede oude tijd. Koos werkt mee aan een plan om samen met andere oudgedienden van de Deltawerken een geschiedenisboek uit te geven over de tijd bij de Deltawerken. Nu eens niet over de techniek, maar over hoe die tijd beleefd is door de mensen. Koos: “Daar moet natuurlijk wel wat voor geregeld worden, ik heb nog wel wat contacten en ga me daar de komende tijd voor inzetten”.

Koos heeft niet de behoefte om achter de geraniums te zitten. Koos: “Nee, dat past niet bij mij. Ik volg de techniek nog steeds graag op enige afstand. Zo ben ik ook altijd aanwezig op de ledenvergadering van de NGO. Ook daar is veel veranderd. Daar waar vroeger vrijelijk kennis werd gedeeld, zie je nu grote terughoudendheid. Wel logisch dat bedrijven die ten koste van veel tijd en geld een toepassing hebben ontwikkeld zich niet zomaar in de keuken laten kijken. In die zin vind ik de teneur van de artikelen in Geokunst ook veranderd. Wat nog wel hetzelfde is gebleven, is de platform functie die NGO door middel van lezingen en congressen biedt. Ook nu nog zie ik dat de contacten in de ‘wandelgangen’ vaak belangrijker blijken dan de lezingen, die kun je altijd nog eens nalezen. Maar de ontmoetingen met collega's uit de sector, dat is en blijft belangrijk”.

We komen Koos vast nog vaak tegen...